

Ігор БРИНДАК

Іноді можна почути, що для окремих народів прийняття християнства негативно відбилосся на їх національній самобутності. Як приклад, найчастіше наводиться Латинська Америка, де, як відомо, в основному говорять не на корінних мовах, а на іспанській чи португальській. Що з цього приводу каже Церква?

До сьогоднішнього дня ще зберігається стереотип ставити знак рівності між місіонерством і колоніалізмом. Особливо це робиться в описі католицьких місій в Латинській Америці. Можна почути, що християнство начебто там утверджувалося в насильницький спосіб, що місіонери були великими гнобителями корінного населення, нищили його мови, культури і т.д. Але наскільки це відповідає фактам? Щоб не бути голослівним, наведу одну цитату: «Хоча й у разі необхідності і застосовувалась сила, багато індіанців були навернені мирним шляхом, безпосередньо священиками. Звичайно, деякі місіонери вважали, що насилля ніяк не можна оправдати». Ця цитата, дорогі читачі, є взята не з якоїсь католицької книжки, а з часопису «Пробудись», який видають свідки Єгови (див. «Пробудись» за 8.01.1995 р. – С. 17). Думаю, ніхто не запідозрить цю організацію у бажанні захищати Католицьку церкву. А тепер цитата конкретно про мовне питання: «Монахи вивчали індіанські мови, укладали їх граматику і словники, вивчали місцеві звичаї і культури». А ці слова взяті із радянського «Словника атеїста» (Див. «Католицизм. Словарь атеиста» - М. 1991. – С. 129). Авторів цього збірника вже точно ніхто не запідозрить у симпатіях до будь-якої церкви. Але, як бачимо, навіть вони визнавали, що місіонери не винищували, а навпаки, розвивали індіанські мови і культури.

Якщо наведених цитат для вас не достатньо, хоч взяті вони, як не дивно, з джерел, ворожих до Церкви, то загляньте тоді у «Вікіпедію» і наберіть такі слова як: «кечуа», «аймаро», «гуарані», - це ті індіанські мови, які збереглися до сьогоднішнього дня; переконаєтесь, що збереглися вони завдяки католицьким місіонерам, які надали їм писаної форми, уклали словники, граматики, іноді писали на тих мовах вірші та п'єси. І ще варто додати, що фактично до середини 18 ст. більшість населення Латинської Америки розмовляло не іспанською чи португальською, а на своїх давніх мовах.

Як же тоді відбулася іспанізація? Для того, щоб це зрозуміти, варто переглянути фільм

Ролана Жоффе «Місія». Про нього в свій час у нашому часописі вже була інформація (див. «Живі і мертві» // З любов'ю у світ. № 3, 2009). Колоніальні правителі Іспанії та Португалії почали організовувати збройні напади на місійні поселення отців-езуїтів. Пізніше добилися, що цей орден на деякий час взагалі був ліквідований. І після ліквідації езуїтів розпочалася поступова іспанізація та португалізація Латинської Америки. Вона продовжилася навіть тоді, коли держави цього континенту здобули незалежність, бо при владі там все одно були нащадки іспанських колоністів. Крім того, ті політики часто були антиклерикалами, членами масонських організацій. І тому, крім наступу на права індіанців, також всіляко обмежували права Церкви. А, наприклад, в Мексиці дійшло до відкритих релігійних переслідувань. Отож, іспанізація Латинської Америки була наслідком не християнізації, а антиклерикалізації. Тому, як бачимо, поширення християнства не загрожує самобутності ніякого народу. І це стосується не тільки Латинської Америки, а всього світу з Україною включно.

Ігор БРИНДАК. Християнство і національна самобутність народів Латинської Америки // "З любов'ю у світ" №2 2016